

Τό πρωί εκείνης τής ημέρας, χοντρές σταγόνες βροχής, βαρούσαν πλαγιαστά τό τζάμι του παραθυριού. Ήταν φανερό πώς σέ λίγο θά ρχόταν ή άνοιξη. Άν και ή ώρα ήταν έφτά, τό Γιώργης, δριακόταν άκόμη ξαπλωμένος στό κρεβάτι του. Είχε περασμένα, τά μακρυά και στεγνά χέρια του, πού έπλεαν μέσα στίς πιτζάμες, άπό κάτω άπ' τό κεφάλι του, τά μάτια άπλανή, και φαίνόταν πώς κοιτάζε τίς χοντρές σταγόνες τής βροχής, πού βαρούσαν άδιάκοπα τό τζάμι. Θάπρεπε κι όλας νά είχε σηκωθή και νά ήταν έτοιμος. Άκριβώς κάθε τέτοια ώρα — τό ρολόί πάνω στό παράθυρο, έλεγε έφτά και πέντε — είχε έτοιμαστή και έπινε μαζί μέ τούς δικούς του, άπό 'κει στην τραπεζαρία τόν καφέ του. 'Υστερα κατέβαινε γρήγορα τή στριφογυριστή σκάλα, ή μητέρα κάτι είχε πάντα νά του θυμίση άπό 'κει ψηλά, και δγαίνοντας στό δρόμο, τραδούσε κατευθειάν γιά τή δουλειά. 'Ετσι χρόνια τώρα, ήταν κάθε πρωί στην ώρα του στό μαγαζί, μά τό άφεντικό, άγνωστο τί έκρυβε μέσα του, ποτέ δέν του είχε φανερώσει τήν εύχαρίστησή του. 'Ο πατέρας του όμως, ήταν υπερέηφανος πού ήταν έτοιμος υπάκουος και εργατικός, και τούχε πολλή εμπιστοσύνη, γι' αυτό δέν μετρούσε ποτέ τό 'όδομαδιατικό, πού ό Γιώργης έφερνε κάθε Σάββατο στό σπίτι. Κι όταν ό Γιώργης κρατούσε καμιά φορά κάτι γιά χαρτζιλίκι, τόν καταλάβαινε άπό τήν έκφραση πούπερε νά τόν πρόσωπό του.

—Γιώργη, τούλεγε μέ ήσυχη φωνή, καθισμένος στή δική του θέση, κοντά στην τραπεζαρία. Ξέρεις παιδί μου πώς περνάμε δύσκολα χρόνια. 'Επείτα ή άδερφή σου, κι έδειχνε τή Σταθούλα πού στεκόταν χλωμή και μαζεμένη στή θέση τής, πρέπει νά παντρευτή. 'Εγώ εκεί πού δουλεύω τό ξέρεις, δέν παίρνω μεγάλα πράγματα. 'Εχουμε παιδί μου, όλες τίς έλπίδες μας σέ σένα.

'Η μητέρα, σ' αυτή τή φράση του πατέρα, καθώς καθόταν στή θέση τής, τά χέρια σταυρωμένα στό φτενό της στήθος, άναστενάξε μ' ένα παράπονο.

—Ναι πατέρα, έλεγε ό Γιώργης, κι άφου σηκώνόταν κουρασμένα, πήγαινε άπό 'κει στό δωμάτιό του.

...Ή βροχή έχει υταματήσει νά χτυπά τό τζάμι, κι έξω φωτάει μία καθαρή ημέρα. Τά κλαδιά του άντικρινου δέντρου είναι βαρυά και ήσυχα. Τά πράσινα φύλλα τους πότε, πότε λαμπυρίζουν. Σά νά μοσκοβολά ή άέρας, άπό άνυποψίαστες μυρουδιές. 'Α, τί καλά πού είναι, νά είσαι έαπλωμένος στό κρεβάτι σου, μία τέτοια ώρα πρωινή, νά είσαι έλεύθερος και μόνος μέ τόν έαυτό σου, ή ψυχή σου νά πλέη μέσα σέ μία γαλήνη, και νά κοιτάζης ήσυχα άπό τό τζάμι τού παραθυριού. 'Η πανέμορφη άνοιξη σέ διαποτίζει γλυκά, έρχονται πνοές, πνοές και σέ θωπεύουν οί άναμνήσεις.

'Ο Γιώργης άναστενάξε. Προσπάθησε νά κρατηθή μέσα σ' εκείνη τή γαλήνη, νά μείνη μετέωρος έτσι όπως όταν ήταν παιδί, μά άπότομα, άνοιξε διάπλατα ή πόρτα και φάνηκε στεγνό και ξαφνιασμένο, τό πρόσωπο τής μητέρας.

—Γιώργη!

Πίσω, σσοβό και τό ίδιο ξαφνιασμένο, τό πρόσωπο του πατέρα, πού τόν άκολουθούσε ή άδελφή. 'Η μητέρα, κοιτάζει μ' ένα άνήσυχο βλέμμα τό ρολόί πάνω στό παράθυρο, ή ύστερα στρέφει τό ίδιο άνήσυχη, και κοιτάζει τό Γιώργη.

—Γιώργη δέ θά σηκωθής!...

'Ο Γιώργης τήν κοιτάζει μ' έναν τρόπο δουδó, καθώς και τόν πατέρα και τήν άδελφή, πού έχουν σταθή πάνω άπ' τό κρεβάτι. Μέσα στην κάμαρη γιά μία στιγμή γίνεται σιωπή. 'Ο πατέρας κάνει άκόμη ένα δήμα, τό χέρι μετέωρο σέ έκφραση τρυφερή, και πλησιάζει στό προσκέφαλό του.

—Γιώργη, έχεις τίποτα; Μήν είσαι παιδί μου άρρωστος!

—'Οχι.

Τό πρόσωπό του έχει γίνει σκληρό, τά χείλη μένουν σπασμένα.

—'Οχι, ξαναείπε άπότομα και πετάχτηκε μέ μία βίαιη κίνηση άπ' τά σκετάσματα.

Πιάνει άπ' τήν καρέκλα τά ρούχα του κι άρχίζει νά ντύνεται δεδισμένα. 'Η χαμηλοτάβανη κάμαρη έξαφνα

στενεύει, γίνεται σκοτεινή, θέλει νά ξεφύγει άπό 'κει μέσα, νά βρεθή έξω, μόνος του. 'Η ματιά του πέφτει άντίκρυ στο μεγάλο καθρέφτη τής ντουλάπας, και μέσα βλέπει τίς σιλωέτες τών δικών του, πού στέκουν εκεί άσάλευτες, άποσβολωμένες και τόν κοιτάν. 'Ο άλλόκοτος θυμός του μεγαλώνει, ό άνασασμός του γίνεται άκόμη πιό πυκνός, οί κινήσεις του πιό άνταφλες και τό χλωμό πρόσωπό του πέρνει μία έκφραση παγωμένη. 'Εξαφνα δγάζει μία άγρια κραυγή.

—'Οχι!... Όχι δέν ξαναπάω στή δουλειά. Ποτέ! 'Η άδελφή τρομαγμένη, πέφτει στην άγκαλιά τής μητέρας τής και κλαίει έννατά. 'Ο πατέρας άκόμη άποσβολωμένος, κάνει μία κίνηση μέ τό μακρύ και στεγνό χέρι του νά τόν κρατήσει άπό τόν ώμο.

—Γιώργη! Παιδί μου!

—'Αφσέ με! Μή μ' άγγίζεις σου λέω! Δέν είμαι πιό παιδί σου! Δέν είμαι κανενός! Είμαι έλεύτερος! Θέλω νά σκέφτωμαι μόνος μου. Ν' άναπνέω μόνος μου. 'Ακούτε! Μόνος μου...

'Η άδελφή μέ τή μητέρα, σ' εκείνες τίς άγριες φράσεις του, κάνουν ένα δήμα πίσω. 'Ο πατέρας, μένει μαρμαρωμένος σάν άγαλμα.

Τά μάτια του Γιώργη, μένουν γιά μία στιγμή παγωμένα πάνω τους, και ύστερα στρέφει και διασχίζει μέ φοβερό δήμα τήν κάμαρη.

Κατεβαίνει γρήγορα τή στριφογυριστή και σκοτεινή σκάλα, πίσω άκούγονται άπελπισμένες φωνές, φαίνονται στην κορυφή οί δικόι του πού κάνουν σπαραχτικές κινήσεις και τόν καλούν.

—Γιώργη! Σταμάτα παιδί μου! Γιώργη πού πās; Γιώργη!

'Η πόρτα κλείνει μέ πάταγο, ένα όμαδικό «άχ» άντήχησε σάν σφύριγμα άπό 'κει πού είναι ή άπότομα δλα άλλόζουν. —'Η άλλαγή βουή του δρόμου, τά ψυχρά εύθυενή κτίρια, και κάπου ψηλά ένα κομμάτι ούρανό. Ήταν έλεύθερος!

Πήρε μία βαθείά άναπνοή και χύθηκε μέσ στον άσφαλτοστρωμένο δρόμο. Οί άνθρωποι άνεβοκατεβαίνουν διασκικά δίπλα του, ούτε μπορούν νά δούν τή χαρά του, νά νιώσουν τήν έλευθερία του, κι αυτός διαγκωνίζεται άνάμεσά τους μέ τόν ίδιο τρόπο, σά νάναι άκόμη ό χθεσινός άνθρωπος, ένα νούμερο μέσα στό πλήθος πού κανείς δέν γυρίζει νά τόν κοιτάξη. Κι άμέσως αισθάνεται τήν έλευθερία του μοναχική, άνίσχυρη, ένας ξένος άνάμεσα σ' όλους αυτός, ένας άνθρωπος άποκομμένος και άλλόκοτος. 'Η καρδιά του κάπου χτυπάει, θέλει νά φωνάξη, νά διακηρύξη τήν έλευθερία του, μά τό στόμα του μένει σφραγισμένο, μικρό και τό βλέμμα του είναι θλιμένο. Μία πικρή απαγόητευση του διαποτίζει τήν ψυχή. Και καταλαβαίνει μέ θλίψη, πώς δέν είναι μπορετό νά ξεφύγει άπό τόν έαυτό του, άφου γύρω του άπλώνεται αυτό τό κενό, τό πλημμυρισμένο άπό τό παραλήρημα του κόσμου. Δέν ξέρει πόσο έχει καταστρέψει τή ζωή του, είναι σάν ένας χαμένος άνθρωπος κι εκείνο πού θέλει τώρα, είναι νά φύγει μακριά άπό 'δω, νά βρεθή μόνος του. Προσπαθεί νά καταλάβη ποιός είναι, τί γυρεύει έπί τέλους άπό τή ζωή, και τό συναίσθημα πού τόν κατακλύζει, είναι μία ολοκληρωτική έξουθένωση. 'Εχει άπομακρυνθή άπό τόν θόρυβο του κόσμου και τώρα δρίσκεται σ' έναν άπόμερο δρόμο. Είναι ό δρόμος του. Τόν έχει άνεβοκατεβή χιλιάδες φορές πηγαίνοντας στή δουλειά του. Και νά τώρα πού του παρουσιάζεται σά νά θέλγαι νά τόν γλυτώσει άπό 'κείνη τήν έλευθερία του και νά τόν φυλάκισή γιά πάντα μαζί του. Μέ πόσο κόπο τόν κατηφορίζει! Μία πανίσχυρη θλίψη του κουβαριάζει τήν ψυχή. Προχωρεί άργά μέ δήμα κουρασμένο και του φαίνεται πώς δέν θά φτάση ποτέ στό μαγαζί. Τά πόδια του τά νιώθω βαρεία σά νά σηκώνουν μία μπάλα άπό μολύδι. Πόσο είναι μόνος! Και συλλογιέται μέ κόπο, πώς σ' όλη του τή ζωή έτσι θά γίνεται, νά κατηφορίζει κάθε πρωί έτούτον τό δρόμο σηκώνοντας μία μπάλα άπό μολύδι σ'τά πόδια...

Πάτρα, Μάρτης 1963

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΑΣΚΑΡΗΣ